

۲۰۷۹۵۹۶

تفکر

بیش از آنکه خیلی دیر شود!

مؤلف:
ادوارد دبونو

مترجمان:

دکتر نبی اله دهقان

مریم نعمت الهی سروسستانی - سید جواد ابوترابزاده منصوری

سرشناسه	DeBono, Edward
عنوان و نام پدیدآور	دوبونو، ادوارد، ۱۹۳۳ - م. تفکر پیش از آنکه خیلی دیر شود / مولف ادوارد دوبونو؛ مترجمان نبی اله دهقان، مریم نعمت الهی سروستانی، سید جواد ابوترابزاده منصوری؛ ویراستار علمی امیرحسین الهامی.
مشخصات نشر	تهران، فروزان، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۱۹۴ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۱۲۱-۰۳-۲
وضعیت فهرست نویسی	فبیا
یادداشت	Think: before it's too late. 2009
موضوع	عنوان اصلی: اندیشه و تفکر خلاق
موضوع	Creative thinking
موضوع	Problem solving
شناسه افزوده	حل مساله
شناسه افزوده	دهقان، نبی اله، ۱۳۵۹ - مترجم
شناسه افزوده	نعمت الهی سروستانی، مریم، ۱۳۶۴ - مترجم
شناسه افزوده	ابوترابزاده منصوری، سید جواد، ۱۳۵۵، مترجم
شناسه افزوده	الهامی، امیرحسین، ۱۳۶۰، ویراستار
رده بندی کنگره	BF ۲۴۱
رده بندی دی سی	۱۵۳/۴۳
شماره ثبت کتاب ملی	۶۰۲۵۲۷۳

نشر فوزان

فک

مؤلف: ارارد دوبونو

مترجمان: دکتر نبی اله دهقان - مریم نعمت الهی سروستانی - سید جواد ابوترابزاده منصوری

شمارگان: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۹)

ناظر فنی: ابوذر مرادی

ویراستار علمی: دکتر امیرحسین الهامی

حروفچینی و صفحه آرایی: اعظم فتحی

چاپ / صحافی: سیمرغ زرین / کیمیا

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن به طور کلی و جزئی (چاپ، فتوکپی، فایل صوتی، تست سازی و انتشار الکترونیکی...) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۲۱-۰۳-۲

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

نشر فوزان کتاب

تهران، م انقلاب، خ لبافی نژاد، بین اردیبهشت و کارگر، کوچه درخشان، پ ۲ واحد ۲.

تلفن: ۰۹۱۲۶۸۶۰۹۲۳-۶۶۴۰۸۵۰۱-۶۶۴۹۰۲۰۹

WWW.FOZHANPUB.IR

Email: fozhan.pub@yahoo.com

فهرست

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه
۱۱	چرا به این کتاب نیاز داریم؟
۱۱	خاکستری فکر کنید نه سبز
۱۲	احساس در مقایسه با تفکر
۱۳	تفکر نرم‌زاری
۱۴	رنسانس و نیلسا
۱۶	مکانیزم ذهن
۱۷	ما چنین تفکر عالی می‌داریم!
۱۸	تفاوت
۱۹	عالی اما نا کافی
۲۰	تفکر من
۲۱	چگونه تفکر جدید تاکنون مؤثر واقع شده است
۲۴	خودستایی
۲۵	۱- خلاقیت
۲۵	چرا به خلاقیت نیاز داریم؟
۲۶	کالاها و ارزش‌ها
۲۶	مشکل زبانی
۲۷	خلاقیت ایده یا اندیشه
۲۷	دلایل
۲۸	جرعه فکری برای بروز خلاقیت
۲۹	خلاقیت: استعداد یا مهارت؟
۲۹	رفتار
۳۱	منطق خلاقیت
۳۱	انگوها
۳۲	یک الگو چیست؟
۳۲	نامتقارنی
۳۳	خلق و خو و خلاقیت
۳۵	ابزار کلمات تصادفی برای خلاقیت
۳۶	فرایند

۳۶	منطق
۳۷	شکل دادن
۳۸	تأثیر کلمه تصادفی
۳۸	تمرین
۳۹	کلمات تصادفی
۴۰	خلاصه مباحث فصل؛ خلاقیت
۴۳	۲- ابزار قاعده‌مند تفکر جانبی
۴۳	چالش
۴۴	مرکز توجه
۴۵	کانون دلف
۴۵	کانون قلمرو
۴۶	فهرست کارهای موسیقی خلاق
۴۷	مفاهیم
۴۸	استخراج مفاهیم
۴۹	هواکش مفهوم
۵۲	انگیزش
۵۳	تحریک و حرکت
۵۵	منطقی تحریک
۵۵	راه‌های ایجاد تحریک‌ها
۵۵	مطرح‌شان
۵۶	فرار (گریز)
۵۶	وآرونه
۵۶	دست‌کاری (تغییر)
۵۷	مبالغه
۵۷	آرزوی محال
۵۷	دیگر تحریک‌ها
۵۸	حرکت
۵۸	انتخاب مفهوم
۵۹	ابعاد مثبت
۵۹	لحظه به لحظه
۵۹	موقعیت‌های خاص
۶۰	وزودی تصادفی و حرکت

۶۱	خلاصه
۶۱	ابزارهای رسمی گریز اندیشی
۶۳	۳- قضاوت نه طراحی
۶۳	قضاوت و شناخت
۶۴	آموزش و پرورش
۶۴	دستگاه تمرین سگ
۶۵	عمل گرایی
۶۶	طراحی و عمل گرایی
۶۶	طرح و تعارضات
۶۷	محکمه طرح
۶۹	۴- دانش و اطلاعات
۶۹	چین ۲۰۰۰
۷۰	رایانه ها
۷۰	مؤسسات
۷۱	جایگزین ها و احتمال ها
۷۱	احتمالات و علم
۷۲	احتمالات و خلاقیت
۷۳	مذهب، حقیقت یا بدعت؟
۷۴	احتمالات خلاق
۷۵	دوره مسابقات تئیس
۷۶	خطر احتمال
۷۷	مباحثه (استدلال)
۷۸	معایب بحث
۷۹	جایگزین های بحث
۷۹	تفکر موازی
۸۰	شش کلاه تفکر
۸۱	کلاه ها
۸۳	خود را خوب نشان دادن (خودنمایی کردن)
۸۳	فوق العاده اما نا کافی
۸۴	خلاصه: دانش و اطلاعات
۸۵	۵- زبان
۸۶	قضاوت و جعبه ها

- ۱۷ موقعیت‌های پیچیده.
- ۱۸ زبان و ادراک.
- ۱۸ خلاصه: زبان.
- ۶- دموکراسی.
- ۱۹ دیگر سیستم‌های پیشین.
- ۹۰ مزایای دموکراسی.
- ۹۰ محدودیت‌های دموکراسی.
- ۹۰ متوقف شدن به وسیله صراحت.
- ۹۱ تغییر.
- ۹۲ تفکر سازنده.
- ۹۳ خلاصه دموکراسی.
- ۷- دانشگاه‌ها.
- ۹۵ طرح.
- ۹۶ ۶ مدل ارزش.
- ۹۸ بحث و استدلال.
- ۹۹ آزمون‌ها.
- ۹۹ بازی.
- ۱۰۰ مهارت‌ها.
- ۱۰۰ خلاصه: دانشگاه‌ها.
- ۸- مدارس.
- ۱۰۱ تفکر.
- ۱۰۲ تحقیق درخصوص تفکر در مدارس.
- ۱۰۳ دیگر موضوعات.
- ۱۰۵ عمل‌گرایی.
- ۱۰۶ طرح.
- ۱۰۶ رفتار سیستم‌ها.
- ۱۰۷ دنیای اطراف.
- ۱۰۷ خلاصه مدارس.
- ۹- رسانه.
- ۱۰۹ نگرش/دید منفی.
- ۱۱۰ رسانه چه کار می‌تواند بکند؟
- ۱۱۱ خواندن بسیار مؤثر است.

۱۱۱	خلاصه رسانه
۱۱۳	۱۰- ادراک
۱۱۳	منطق در مقایسه با ادراک
۱۱۴	ادراک در دنیای واقعی
۱۱۵	احتمالات و راه‌چاره‌ها
۱۱۶	چیزها و موقعیت‌ها
۱۱۶	چه کار می‌توانیم بکنیم؟
۱۱۶	نگرش
۱۱۸	ایزایای ادراکی
۱۱۹	ایزارهای اساسی
۱۲۰	مثال‌هایی از ارزش‌های اصلی
۱۲۳	نقشه‌های ادراکی
۱۲۳	موارد Plowscape
۱۲۴	خلاصه: ادراک
۱۲۷	۱۱- تفکر انتقادی و انتقاد
۱۲۸	انتقاد و شکایت
۱۲۹	حل مشکل
۱۳۰	معایب
۱۳۱	خلاصه تفکر انتقادی و انتقاد
۱۳۳	۱۲- منفی بودن واقعیت دارد؟
۱۳۳	تفاوت
۱۳۴	خلاقیت رهبر
۱۳۴	موسیقی
۱۳۵	خلاصه: هنر و تفکر
۱۳۷	۱۳- رهبری و تفکر
۱۳۷	رضایت از خود
۱۳۸	جهت‌های جدید
۱۳۹	گاه‌ها
۱۳۹	سپتین‌ها
۱۴۱	تحلیل نه
۱۴۱	پراکندگی؟
۱۴۱	شناخت

۱۴۵	۱۴- تعارضات و اختلافها
۱۴۵	ادراک
۱۴۶	بررسی
۱۴۶	طرح
۱۴۷	ابزارهای تفکر جانبی
۱۴۸	خلاصه: تعارضات و مخالفتها
۱۴۹	۱۵- ۲۱ دلیل برای اینکه چرا تفکر این همه ضعیف است
۱۴۹	موفقیت در علم و تکنولوژی
۱۴۹	دانشکده یا مله‌بندی ممنوع
۱۵۰	فلسفه‌دانی
۱۵۰	روانشناسی
۱۵۱	غفلت از چگونگی کارکرد مغز
۱۵۱	گروه (دارودسته) هنرمندان
۱۵۲	غفلت از ادراک
۱۵۲	مذهب
۱۵۳	کنیسا
۱۵۳	واقعیت و احتمال
۱۵۴	قضاوت انتقادی نه طرح
۱۵۴	زبان
۱۵۵	بحث و استدلال
۱۵۵	دموکراسی
۱۵۶	محکمه‌ی قانون (دادگاه)
۱۵۶	رسانه
۱۵۶	دانش و اطلاعات
۱۵۷	دانشگاه‌ها
۱۵۸	کامپیوترها
۱۵۸	پاسخ صحیح
۱۵۹	افزایش فرصت
۱۶۰	مدارس و آزمون‌ها
۱۶۱	هنر
۱۶۱	رهبری
۱۶۱	تداوم

۱۶۲	درست/غلط
۱۶۳	خلاصه
۱۶۵	۱۶- من چه کاری می‌توانم انجام دهم
۱۶۵	کاخ تفکر
۱۶۵	۱- ایجاد ایده‌ها
۱۶۶	۲- جمع‌آوری ایده‌ها
۱۶۶	۳- انتشار و تبلیغ ایده‌های جدید
۱۶۶	۴- آموزش روش‌های تفکر خلاق عمده (حساب شده)
۱۶۶	۵- سبیل اهمیت ایده‌های نو
۱۶۶	جوانان
۱۶۷	خلاصه
۱۶۹	۱۷- شما چه کاری می‌توانید انجام دهید؟
۱۶۹	افراد
۱۶۹	پدرها و مادرها
۱۷۰	آموزگاران
۱۷۰	مدیران کسب و کار
۱۷۱	برنامه‌های رسمی
۱۷۳	۱۸- جامعه چه کاری می‌تواند انجام دهد
۱۷۳	خلاقیت و آموزش و پرورش
۱۷۴	پیش‌دبستانی (مهدکودک)
۱۷۴	مدرسه ابتدایی
۱۷۵	مدرسه متوسطه (راهتمایی - دبیرستان)
۱۷۶	دانشگاه
۱۷۶	خلاقیت دولت
۱۷۷	اطلاعات و ایده‌ها
۱۷۷	خلاقیت و سازمان ملل
۱۷۸	خلاقیت و مشاغل (کسب و کارها)
۱۷۹	تشویق (ترغیب)
۱۷۹	انتظار و توقع
۱۸۰	زمان و جلسات
۱۸۰	مسئول اصلی خلاقیت (CCO)
۱۸۱	مرکز خلاقیت

۱۸۱	انتشار
۱۸۲	شبکه‌ها
۱۸۲	بخش / اراده
۱۸۲	بزرگداشت
۱۸۳	آموزش
۱۸۳	انگیزه
۱۸۳	اخلاقیت و خانه
۱۸۵	۱۹- ارزش‌ها
۱۸۵	حقیقت
۱۸۵	مبهم
۱۸۶	۶ مدال ارزش
۱۸۷	تحقیق، شناخت، ارزیابی
۱۸۸	چرا ۶ مدال ارزش و ۲۰ فکر
۱۸۹	۲۰- حق تفکر
۱۸۹	دستورالعمل
۱۹۰	اجازه تفکر
۱۹۱	سخن آخر
۱۹۱	سیستم‌های تفکر دبنو
۱۹۲	مؤسسه‌ی ادوارد دبنو
۱۹۳	یادداشت نویسنده
۱۹۳	عذرخواهی

مقدمه

چرا به این کتاب نیاز داریم؟

این کتاب شاید کتاب زیبایی نباشد ولی یقیناً به دنبال زیبا جلوه دادن خود نیست؛ زیرا برای ما زیبایی نمی‌تواند جای سایت را بگیرد. ما به کفایت‌مندی افکار بشری رضایت و اطمینان کامل داریم و بر این ایده‌ام که - به دلایل مختلف که بنده بعداً در مورد آن بحث می‌کنم - این تفکرمان شگفت‌انگیز است. به نظرمان، خارج از قلمرو ریاضیات و از زمان فیلسوفان بزرگ یونانی یعنی حدود ۲۴۰۰ سال پیش، درباره تفکر بشری، گام مثبتی برداشته نشده است! بر همین اساس، من معتقدم که نباید به طور کامل از تکامل تفکر بشری راضی باشیم و این محرک این واقعیت است که چه کاری می‌توانیم انجام دهیم! بنابراین، اگرچه نیاز به چنین کتابی نتیجه رویکردی منفی به تفکر بشری است، لیکن نتیجه این کتاب، می‌تواند مثبت باشد.

من اهل جزیره مالتا^۱ هستم؛ جزیره‌ای که بر اساس ادله تاریخی مهد یکی از کهن‌ترین تمدن‌های جهان است. قدیمی‌ترین بنای دست‌ساز بشر، مبداء عظیم دوره سنگی در گوزو^۲ است که خواهر جزیره مالتا محسوب می‌شود.

شاید رسالت من در این کتاب، نجات بشر از این خست‌و‌خوابی و رضایت خاص از خرد و اندیشه خود باشد.

خاکستری فکر کنید نه سبز

امروزه تفکر سبز بسیار رایج شده و من کاملاً آن را تأیید می‌کنم. تغییرات آب و هوایی، موضوع سیاسی موجهی است که هر سیاستمداری نگرانی خود را در خصوص آن ابراز می‌دارد و از این طریق، آرای بیشتری کسب می‌کند و این بسیار عالی است.

اما در مقایسه با تغییرات آب و هوایی، بحران ضروری‌تر و بزرگ‌تری هم وجود دارد و این

بحران چیزی نیست جز کیفیت ضعیف تفکر بشری که حتی نیاز به توجه بیشتری هم دارد. شاید لازم است شعار مهم‌تری داده شود: «خاکستری فکر کنید». «خاکستری» اشاره به ماده خاکستری مغز ما دارد.

علت اکثر مشکلات، تعارضات و جنگ‌ها تفکر ضعیف است و بنابراین اصلاح تفکر بشری منجر به حل چنین معضلاتی می‌شود.

چنانچه ما تفکرمان را اصلاح کنیم، نه تنها حل مشکلات مربوط به محیط زیست آسان‌تر می‌شود، بلکه به راحتی می‌توانیم مشکلات دیگرمان را نیز حل کنیم.

مشکل اسرائیل^۱ و فلسطین را در نظر بگیرید؛ ما با هوش‌ترین افراد را در سطح این کره خاکی داریم، اما بیش از ۶۰ سال است که قادر به حل این مشکل نبوده‌اند. در عین حال همه به خوبی می‌دانند که این مسئله دریا زود باید حل شود و این ضعف در حل مشکلی روشن، نشان از همان تفکر ضعیف ما دارد.

هیچ چیز اساسی‌تر و با اهمیت‌تر از کیفیت تفکر بشری نیست! ارزش‌ها چه‌طور؟ بله، حتی ارزش‌ها؛ زیرا یکی از اهداف تفکر ناب این است که به ما کمک کند تا بتوانیم به ارزش‌ها دست یابیم و از آن‌ها لذت ببریم. بدون تفکر ناب، ارزش‌ها می‌توانند به شدت خطرناک باشند و علت تمام جنگ‌ها، شکنجه‌ها و رفتارهای نفرت‌انگیز تاریخی بشر را می‌توان همین ارزش‌های بدون تفکر دانست. البته تفکر بدون ارزش نیز بی‌معنی و بی‌فایده است؛ چرا که این تفکر پوچ است و هدفی اغنانکننده را دنبال نمی‌کند.

با این حال، در کمال تعجب، ما از ۲۴۰۰ سال پیش تاکنون، توجه کمی به شیوه تفکرمان کرده‌ایم.

احساس در مقایسه با تفکر

در مورد احساسات انسان‌ها چه فکر می‌کنید؟ در مورد رفتار نوع بشر چه‌طور؟ در مورد سرشت انسان؟

بله! عقیده بر این است که تفکر، امری مبتنی بر آموزش و انتزاعی است و آنچه در واقع موجب کنش انسان می‌شود. احساسات و خلق و رفتار انسانی است. بسیار مایه تأسف است که آنچه در واقع و به صورت مستقیم از ساختارهای تفکر سنتی ما برمی‌آید تأثیر عمده‌ای بسیار